

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS

SESOTHO PUO YA LAPENG (HL)

PAMPIRI YA BORARO (P3)

2016

MATSHWAO: 100

NAKO: Dihora tse 2½

Pampiri ena e na le maqephe a 5.

DITAELO LE DIKELETSO HO MOHLAHLOBUWA

1. Pampiri ena e arotswe DIKAROLO TSE PEDI:

KAROLO YA A: Moqoqo (50)

KAROLO YA B: Ditema tsa Kgokahano tse 2 (2 x 25) (50)

ELA HLOKO: O lebelletswe ho araba dipotso TSE PEDI KAROLONG YA B.

2. Araba potso E LE NNGWE KAROLONG YA A, dipotso TSE PEDI KAROLONG YA B.
3. Araba dipotso TSOHLE ka Sesotho.
4. Qala KAROLO E NNGWE le E NNGWE leqepheng LE LETJHA.
5. Etsa moralo wa tema e nngwe le e nngwe (ka ho etsa mmapa wa monahano/ daekramo/tjhate e bontshang tatelano ya mehopolo kapa lenane la dintlha tseo o tlang ho ngola ka tsona). Ha o qetile ho ngola tema ya hao, e bale hape ho hlaola diphoso. Meralo e hlahiswe QALONG ya tema ka nngwe.
6. Meralo yohle e totobatswe ka tshwanelo hore ke meralo.
7. O eletswa ho sebedisa nako ka mokgwa ona:
Metsotso e 80 ho araba KAROLO YA A.
Metsotso e 35 ho araba tema e nngwe le e nngwe (2 x 35) KAROLONG YA B.
8. Nomora dikarabo tsa hao jwalo ka ha dipotso di nomorilwe pampiring ya dipotso.
9. Sehlooho se se ke sa balellwa e le karolo ya palo ya mantswe.
10. Ngola ka mongolo o makgethe mme o balehang.

KAROLO YA A: MOQOQO**POTSO YA 1**

Kgetha sehlooho kapa setshwantsho SE LE SENG, mme o ngole moqoqo wa bolelele ba mantswe a 400 ho isa ho a 450 (dikahare feela). Ebang o kgetha setshwantsho ngola o itshetlehlile ka mohopolo wa sehloho o qholotswang ke setshwantsho maikutlong a hao, mme o iqapele sehlooho sa hao. Hopola ho etsa moralo le ho hlaola diphoso.

- 1.1 Ka ba lehlohonolo hoja ke sa lebella! [50]
- 1.2 Dikotsi tsa makoloi mebileng ya rona ke ntho e ka qojwang. [50]
- 1.3 Mmino oo ke o ratang. [50]
- 1.4 Boetapele bo a tswallwa, ha bo elwe sekolong. Dumellana kapa hanana le sehlooho sena. [50]
- 1.5 Ho phetela motswalle mathata a hao e ka ba taba e ntle, e imollang ebile hape e ka ba taba e fosahetseng, e o thatafalletsang bophelo le ho feta. [50]
- 1.6 Ha nka iphumana ke hapile moputso o moholoholo o balwang ka dimilionemilione. [50]
- 1.7 Boha ditshwantsho tsena tse ka tlase. Kgetha SE LE SENG o nto ngola moqoqo o itshetlehlileng mohopolong wa sehlooho o qholotswang ke setshwantsho seo maikutlong a hao. Iqapele sehlooho sa hao. Se lebale ho etsa moralo le ho hlaola diphoso moqoqong wa hao.

1.7.1

[Setshwantsho se qotsitse bukeng ya *Changing Lives*: Cambridge University, B Townsend, 2009:28]

[50]

1.7.2

[Setshwantsho se qotsitswe bukeng ya *Let's Talk Language*: 2001:129]

[50]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A:

50

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO**POTSO YA 2**

Kgetha mme o ngole tema TSE PEDI tsa bolelele ba mantswe a 180 ho isa ho a 200 (dikahare feela) tema ka nngwe. Hopola ho etsa moralo temeng e nngwe le e nngwe, mme o be o boele o lekole tema ya hao botjha ho hlaola diphoso.

2.1 LENGOLO LA SETLWAEDI/SETSWALLE (LA TEBOHO)

Titjhere ya hao e ile ya o tshehetsa ka ho o adima dibuka tseo o neng o di sebedisa ha o ne o itokisetsa ditlhalobo tsa makgaolakgang. Mo ngolle lengolo o mo lebohe ka boikgathatso ba hae.

[25]**2.2 PUO**

O menngwe ho tshetlehela batjha puo ka Letsatsi la Botjhaba la naha ka la 24 Loetse, moo o tla beng o ba kgothaletsa ho ananela botjhaba le setso sa bona. Ngola puo eo.

[25]**2.3 ATIKELE E YANG MAKASINENG**

Ngola atikele e yang makasineng, eo ho yona o hlahisang maikutlo a hao mabapi le ho tlatlatjwa ha maqheku le maqhekwana motseng wa heno ha ba ilo amohela tjhelete ya bona ya boqheku.

[25]**2.4 LENGOLO LA SEMMUSO**

O hlolehile ho ya mosebetsing ka letsatsi le itseng ka mabaka ao o sitilweng ho a qoba. Ngolla ramosebetsi lengolo o qaqise mabaka a o sitisitseng ho finyella mosebetsing, o be o kope tshwarelo.

[25]**2.5 RAPOROTO**

Diphethong tsa makgaolakgang sekolong sa heno baithuti ba sebeditse hampe Sesothong. O ile wa thonngwa ho etsa dipatlisiso mabapi le sena. Ngola raporoto ka diphumano tsa hao.

[25]**2.6 PUISANO**

Ngola puisano e pakeng tsa moqolotsi wa ditaba le moithuti ya ipabotseng tlhodisanong ya papadi e itseng.

[25]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 50
MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA: 100